

Paweł Czechowski, Michał Barcz, Andrzej Wąsicki, Sławomir Rubacha

RZADKIE GATUNKI PTAKÓW OBSERWOWANE W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM W LATACH 2020–2024

Rare bird species observed in Lubusz Voivodeship in 2020–2024

ABSTRAKT: Zebrano i scharakteryzowano obserwacje 103 rzadkich w skali regionu lub kraju taksonów (101 gatunków i 2 podgatunki) stwierdzonych w latach 2020–2024 w granicach województwa lubuskiego (zachodnia Polska). W okresie tym odnotowano 5 nowych gatunków dla woj. lubuskiego: *Ichthyaetus ichthyaeus*, *Larus delawarensis*, *Elanus caeruleus*, *Acrocephalus dumetorum*, *Emberiza pusilla* i 1 podgatunek: *Lanius excubitor homeyeri*. Ponadto stwierdzono kilkanaście gatunków, które w omawianym regionie do tej pory obserwowane były sporadycznie (do 5 stwierdzeń): *Somateria mollissima*, *Vanellus gregarius*, *Phalaropus fulicarius*, *Stercorarius parasiticus*, *S. longicaudus*, *Plegadis falcinellus*, *Platalea leucorodia*, *Ardeola ralloides*, *Bubulcus ibis*, *Ardea purpurea*, *Circaetus gallicus*, *Aquila heliaca*, *Dendrocopos syriacus* oraz *Ficedula albicollis*. W opisywanych latach kilka gatunków ptaków obserwowano liczniej niż we wcześniejszych pięcioletnich okresach (np. *Alopochen aegyptiaca*, *Branta ruficollis*, *Falco peregrinus*, *Himantopus himantopus*).

SŁOWA KLUCZOWE: monitoring rzadkich ptaków, faunistyka, zachodnia Polska

ABSTRACT: Observations of 103 taxa rare on a regional or national scale (101 species and 2 subspecies) recorded within the boundaries of Lubusz Voivodeship (western Poland) in 2020–2024 were compiled and characterized. During this period, five species were recorded for the first time in Lubusz Voivodeship: *Ichthyaetus ichthyaeus*, *Larus delawarensis*, *Elanus caeruleus*, *Acrocephalus dumetorum* and *Emberiza pusilla*, as well as one subspecies: *Lanius excubitor homeyeri*. In addition, more than a dozen species were recorded that had previously been observed only sporadically in the region (up to five records): *Somateria mollissima*, *Vanellus gregarius*, *Phalaropus fulicarius*, *Stercorarius parasiticus*, *S. longicaudus*, *Plegadis falcinellus*, *Platalea leucorodia*, *Ardeola ralloides*, *Bubulcus ibis*, *Ardea purpurea*, *Circaetus gallicus*, *Aquila heliaca*, *Dendrocopos syriacus* and *Ficedula albicollis*. In the years under study, several bird species were observed in higher numbers than in previous five-year periods (e.g. *Alopochen aegyptiaca*, *Branta ruficollis*, *Falco peregrinus*, *Himantopus himantopus*).

KEYWORDS: monitoring of rare birds, faunistics, western Poland

Wstęp

Monitorowanie występowania rzadkich gatunków ptaków obserwowanych w województwie lubuskim trwa od 1990 r. Zebrane obserwacje podsumowano w czterech opracowaniach (Czechowski i in. 2004,

2010, 2016, 2020). Celem niniejszej pracy jest scharakteryzowanie występowania rzadkich gatunków ptaków obserwowanych w granicach województwa lubuskiego w latach 2020–2024. Dodatkowym celem było porównanie zebranego materiału z danymi z lat 2005–2019.

Teren badań

Obserwacje prowadzono w granicach administracyjnych województwa lubuskiego, które zawiera się w granicach czterech „regionów ornitologicznych”: Ziemia Lubuska, Śląsk, Wielkopolska i Pomorze. Intensywność prowadzenia obserwacji nie była jednakowa na całym obszarze województwa. Najczęściej penetrowanymi przez obserwatorów terenami były: dolina Odry, dolina Warty wraz z Parkiem Narodowym „Ujście Warty” (PNUW), dolina dolnej Noteci, zbiorniki wodne na Bobrze w okolicach Krosna Odrz. i Nowogrodu Bobrzańskiego, Pojezierze Sławskie, Jez. Niesulickie, tereny rolnicze w okolicach Sławy, Skwierzyny, Rzepina, Sulechowa, Gubina, Kożuchowa, Strzelec Krajeńskich oraz bory i stawy rybne w południowej części województwa. Bardziej szczegółowy opis terenu można znaleźć w regionalnych monografiach faunistycznych (Dyrcz i in. 1991, Jermaczek i in. 1995, Bednorz i in. 2000, Czechowski i in. 2018).

Materiał i metody

Praca przedstawia obserwacje rzadkich gatunków ptaków zebrane w latach 2020–2024. Zasadnicza część wymienionych taksonów to gatunki nielęgowe, rzadziej obserwowane w skali kraju, ale także gatunki rzadsze w skali regionu, co wynika ze specyfiki województwa i występujących w nim siedlisk. W przypadku gatunków, które nielicznie lub bardzo nielicznie gniazdują w granicach woj. lubuskiego, w opisie krótko scharakteryzowano ich status bez szczegółów dotyczących miejsc gniazdowania czy liczebności. W statystykach stwierdzeń takich gatunków starano się pominąć obserwacje ptaków/osobników lęgowych, chociaż autorzy zdają sobie sprawę, że w wielu przypadkach (np. rybitwy z rodzaju *Chlidonias*, orlik krzykliwy *Clanga pomarina*, błotniak łąkowy *Circus pygargus*, żołą *Merops apiaster* czy sokół wędrowny *Falco peregrinus*) nie było to możliwe. Dodatkowo przedstawiono gatunki z kategorii D – pochodzenie niepewne i kategorii E –

uciekierzy z niewoli (wg klasyfikacji Komisji Faunistycznej). W przeglądzie gatunków podano liczbę stwierdzeń i liczbę osobników dla wszystkich gatunków. W przypadku powtarzających się obserwacji niektórych ptaków przebywających dłużej w jednym miejscu (np. blaszkodziobe, nury *Gavia* sp., niektóre ptaki wróblowe) za jedno stwierdzenie uznawano cały okres ich przebywania. Szczegóły takich obserwacji podano w opisie poszczególnych gatunków. W przypadku gatunków rzadko obserwowanych na terenie województwa, a regularnie spotykanych w PNUW (np. ostrogojad *Haematopus ostralegus*, biegus zmienny *Calidris alpina*, ohar *Tadorna tadorna*, bernikla białolica *Branta leucopsis*), przyjęto zasadę krótkiego opisu występowania gatunku w PNUW i szczegółowego w pozostałej części województwa. Wyniki i analizę obserwacji zebranych w latach 2020–2024 oparto o bazę danych liczącą łącznie 2928 rekordów (indywidualne obserwacje). Wszystkie przedstawione obserwacje gatunków podlegających weryfikacji przez Komisję Faunistyczną uzyskały akceptację.

Wykorzystano stwierdzenia autorów zebrane na terenie województwa oraz dane zgromadzone przez innych obserwatorów ptaków działających w regionie lubuskim. Wykorzystano również obserwacje zgromadzone przez wielu obserwatorów w kartotekach faunistycznych (eBird, Kartoteka Awifauny Śląska, Ornitho.pl), dane z portalu clanga.com oraz dane z raportów Komisji Faunistycznej działającej przy dawnym Polskim Towarzystwie Zoologicznym. Po każdej datowanej obserwacji w tekście podawano inicjały obserwatorów, których pełne imiona i nazwiska zawarto w podziękowaniach. Przy obserwacjach pochodzących z kartotek faunistycznych i portalu clanga.com do inicjałów dodawano odpowiednio: KAŚ – Kartoteka Awifauny Śląska, ornitho.pl – dane z ornitho.pl, clanga.com – dane z portalu clanga.com.

Część danych pochodzi z regularnych obserwacji ptaków prowadzonych np. na zbiornikach w okolicach Krosna Odrz., dużych jeziorach (Sławskie, Niesulickie, Osiek), w dolinie Odry, Noteci czy Parku Narodowym

„Ujście Warty”. Pozostałe obserwacje zebrano podczas innych badań czy inwentaryzacji prowadzonych w regionie. Intensywność penetrowania terenu przez autorów pracy była podobna każdego roku i zbliżona do wcześniej opisywanych okresów pięcioletnich (Czechowski i in. 2010, 2016, 2020). Przy mniejszych miejscowościach wymienianych pierwszy raz w tekście podawano także nazwę gminy.

Do podsumowania i porównania częstości stwierdzeń wybranych gatunków ptaków (gatunki obserwowane regularnie i/lub dla których zebrano reprezentatywne dane) z wcześniejszych 5-letnich okresów (lata 2005–2019) wykorzystano dane zgromadzone w bazach i publikowane we wcześniejszych pracach (Czechowski i in. 2010, 2016, 2020, niniejsza praca). W przypadku niektórych gatunków w porównaniach nie uwzględniono obserwacji z obszaru PNUW, gdzie specyfika ich występowania jest odmienna niż w pozostałych obszarach woj. lubuskiego.

Nazewnictwo polskie i naukowe oraz układ systematyczny przyjęto za listą awifauny krajowej według Komisji Faunistycznej (<https://komisjafaunistyczna.pl/lista/>).

Użyte skróty: k. – koło, m. – miejscowość, os. – osobnik/osobniki, pow. – powiat, gm. – gmina, PNUW – Park Narodowy „Ujście Warty”.

Przegląd gatunków

Łabędź czarnodzioby *Cygnus columbianus*

Regularnie przelotny i zimujący gatunek, łącznie zanotowano 58 stwierdzeń 224 osobników. Jesienią pierwszego pojedynczego ptaka stwierdzono 3.11.2024 na stawach k. Czetowic (gm. Krosno Odrz.) (PM). Najliczniej obserwowany zimą, w grudniu i styczniu – łącznie 57% stwierdzeń i 56% ptaków. Wiosną tylko jedna obserwacja: 16.03.2023 – 2 os. w PNUW (MW – ornitho.pl). Najczęściej widywano od 1 do 5 ptaków (83% stwierdzeń). Grupki 6–10 ptaków stanowiły 7%, a stada powyżej 10 ptaków 10%. Największe stada łabędzi czarnodziobych liczyły: 20 os. 28.11.2020 w PNUW (MN – ornitho.pl), 18

os. 20.02.2021 – na polach koło Świebodzina (PCz, ADC). Ptaki widywano głównie w dolinie Odry koło Krosna Odrz. i Nowej Soli, rzadziej na rozległych polach w okolicach Świebodzina, Strzelec Krajeńskich czy w PNUW. Najrzadziej notowany w południowej części województwa – pojedyncze obserwacje pochodzą z okolic Niegosławic (gm.) i Szprotawy (gm.).

Łabędź czarny *Cygnus atratus*

Gatunek z kategorii E. Jednego ptaka obserwowano w PNUW w dniach 16.03–25.04.2023 (MW – ornitho.pl i inni).

Bernikla obroźna *Branta bernicla*

Zanotowano trzy stwierdzenia w PNUW: 11.10.2020 – 1 imm. (MG, AL – ornitho.pl), 11–28.11.2020 – 1 ad. (MWO – ornitho.pl i inni) oraz 5–7.03.2021 – 1–2 os. (imm. i ad.) (TB – ornitho.pl i inni).

Bernikla rdzawoszyja *Branta ruficollis*

Zanotowano 11 stwierdzeń 16 ptaków, z tego 7 w PNUW. W poszczególnych latach odnotowano odpowiednio: 2020 i 2023 – 3 stwierdzenia, 2021–2022 – 2 i 2024 – 1. Ptaki obserwowano od października do kwietnia, skrajne daty: 5.10.2020 – 1 os. w PNUW (AZ – ornitho.pl) i 15.04.2023 – 1 ptak w Dobiegniewie (gm.) (JB – clanga.com). W PNUW ptaki widywano przez dłuższy okres, np. 1–3 os. od 27.01 do 29.03.2021 (MWO – ornitho.pl i inni). Poza PNUW stwierdzono czterokrotnie pojedyncze bernikle: 5.12.2020 k. Lubikowa (gm. Przytoczna) (DK – clanga.com), dwa razy przy zb. Raduszec – 5.11.2022 (PCz) i 30.10–17.11.2023 (PM i inni) (fot. 1) i wyżej wymieniona obserwacja z Dobiegniewa. Osiem stwierdzeń dotyczyło pojedynczych ptaków, dwa razy widywano 1–3 osobniki i raz 1–2 ptaki.

Bernikla północna *Branta hutchinsii*

Gatunek z kategorii D – pochodzenie niepewne. Stwierdzona dwa razy: 1 ad. 1.08.2021 w PNUW (Komisja Faunistyczna 2022) oraz 5 os. 4.03.2023 k. Ługów Górzyczych (gm. Górzycza) (Komisja Faunistyczna 2024).

Fot. 1. Bernikla rdzawoszyja *Branta ruficollis*, coraz częściej obserwowany gatunek w woj. lubuskim – zb. Raduszec, 4.11.2023 (fot. P. Czechowski).

Photo 1. Red-breasted Goose *Branta ruficollis*, a species observed increasingly often in Lubusz Voivodeship – Raduszec Reservoir, 4 Nov 2023 (photo by P. Czechowski).

Bernikla kanadyjska *Branta canadensis*

Stwierdzona pięciokrotnie: 18.12.2021 – 1 ptak w dolinie Odry k. Czarnowa (gm. Krośno Odrz.) (ZK i inni), 13.02.2022 – 4 os. w PNUW (MF – ornitho.pl), 25.11.2023 – 1 os. na zb. Raduszec (PM) oraz dwa stwierdzenia pojedynczego ptaka w dniach 20.02 i 15.04.2022 na stawach koło m. Borowe (gm. Iłowa) (eBird).

Bernikla białolica *Branta leucopsis*

Regularnie obserwowana w rejonie PNUW. Pierwsze ptaki spotykano w drugiej połowie września, np. 2 os. 19.09.2020 (MG – ornitho.pl). Wędrówka jesienna wyraźnie mniej obfita niż wiosenna – w miesiącach wrzesień–listopad zanotowano jedynie 16% obserwacji. Zimą w PNUW (grudzień–styczeń) obserwowana regularnie – 13% wszystkich obserwacji. Maksymalnie w Parku zanotowano 200 os. (kilka stad) – 7.01.2023 (MM – ornitho.pl). Wiosną obserwowana wyraż-

nie liczniej, a wzrost liczebności w zależności od roku notowano już od połowy lutego, ze szczytem od końca lutego do pierwszej połowy marca. Maksymalne zgrupowania w tym okresie liczyły 3000 os. – 28.02.2020 (MS – ornitho.pl) oraz 1500 ptaków – 25.02.2024 (ŁM – ornitho.pl). Ostatnie bernikle obserwowano jeszcze w maju, najpóźniej 1–3 os. widywano w dniach 20–31.05.2023 (ZK i inni). Poza PNUW zanotowano 65 obserwacji 916 osobników. Ptaki notowano od początku października do drugiej połowy marca, skrajne daty obserwacji: 6.10.2024 – 3 os. w dolinie Odry k. Brodów (gm. Sulechów) (PM) i 20.03.2021 – 8 ptaków w dolinie Odry k. Bieganowa (gm. Cybinka) (AW). Bernikle białolice najczęściej widywano w okresie wędrówki wiosennej (49% wszystkich obserwacji), natomiast jesienią i zimą udział obserwacji był podobny. Najczęściej obserwowano 1–5 ptaków (69% obserwacji), grupki 6–10 osobników stanowiły 12%, a stadka

powyżej 10 ptaków 19%. Najliczniejsze stado liczące 200 ptaków obserwowano w dniach 20–21.02.2024 koło Bronowic (gm. Strzelce Krajeńskie) (MB) oraz 150 os. 19.03.2024 k. Trzebicza (gm. Drezdenko) (MB).

Gęś mała *Anser erythropus*

Odnotowana cztery razy. Trzykrotnie w rejonie PNUW: 13 i 15.02.2022 – 1 ad. (clanga.com), 27.02.2022 – 1 imm. (AW) i 14.02.2023 – 2 ad. (MP, MBr). Ponadto w dniach 15–16.10.2023 w dolinie Odry k. Krosna Odrz. przebywało stado 9 ptaków (SR i inni).

Gęś krótkodzioba *Anser brachyrhynchus*

Łącznie zanotowano 24 stwierdzenia 45 os. Ptaki najczęściej obserwowane były w rejonie PNUW (54% stwierdzeń). Pozostałych obserwacji dokonano głównie w dolinie Odry w okolicach Krosna Odrz. i Cybinki. Ptaki widywano od listopada do marca, skrajne daty obserwacji: pojedyncze gęsi krótkodziobe widziano 15.11.2023 na zb. Raduszec (AW) i 20.03.2021 w dolinie Odry k. Bieganowa (AW). Najczęściej ptaki widywano w styczniu i lutym (54% stwierdzeń). Wyjątkowo jednego ptaka widziano w PNUW jeszcze 21.05.2021 (WS – ornitho.pl). Najczęściej obserwowano pojedyncze ptaki – 67% obserwacji. Najwięcej gęsi krótkodziobych podczas jednego dnia obserwacji zanotowano w PNUW: 9 ptaków 14.02.2023 (MP, MBr – ornitho.pl) i 5 os. 13.02.2023 (ZK).

Gęś tybetańska *Anser indicus*

Gatunek z kategorii E. Zanotowano aż siedem stwierdzeń. Pięć razy w PNUW: 16 i 19.03.2020 – 1 os. (FP, MWO – ornitho.pl), 23.02–6.03.2021 – 1 os. (ZK i inni), 16–17.09.2023 – 1–3 os. (MG, KK – ornitho.pl), 30.04–3.05.2024 – 1–2 os. (AA – ornitho.pl) oraz 12.11.2024 – 1 ptak (MPr – ornitho.pl). Ponadto 1 os. widziano 25.01.2022 na polach k. Welmic (gm. Bobrowice) (ornitho.pl) i 26.11.2023 – 1 os. na Jez. Sławskim (ZK).

Mandarynka *Aix galericulata*

Zanotowano sześć stwierdzeń. Jednego samca regularnie obserwowano na zalewie w Czerwieńsku (gm.). Skrajne daty obserwacji

z omawianego okresu: 6.01.2020 i 12.01.2024 (PCz i inni). Dwie obserwacje samca pochodzą z Jez. Sławskiego: 20.11.2022 (PCz, ADC) i 1.09.2024 (PG – ornitho.pl). Pojedyncze samce widziano 7.04.2022 w Zagórzcu (gm. Czerwieńsk) (SR) oraz 14.01.2023 na Odrze k. Pomorska (gm. Sulechów) (PCz). Ponadto dwa samce stwierdzono 10.12.2021 k. Nowej Soli (PE – ornitho.pl).

Karolinka *Aix sponsa*

Gatunek z kategorii E. Jedno stwierdzenie – 3 samce i 1 samica widywane były w Drezdenku (pow.) w dniach 24.01–10.02.2020 (RP).

Gęsiówka egipska *Alopochen aegyptiaca*

Regularnie obserwowana w całym województwie. Łącznie zanotowano około 150 obserwacji, a ustalenie dokładnej liczby stwierdzeń i osobników jest trudne z powodu dłuższego przebywania tych samych ptaków w tych samych miejscach. Gęsiówki obserwowane były we wszystkich miesiącach roku, wyraźnie częściej wiosną – od marca do maja. Najrzadziej widywana była latem i jesienią – 11 obserwacji, z tego 6 stwierdzeń miało miejsce na zb. Raduszec. Przeważały obserwacje 1–2 osobników (63%). Największe stada notowano w PNUW – 16 os. 17.05.2024 (MB), a poza Parkiem 9 os. widziano 24.02.2022 koło Trzebicza (MB). Odnotowano także co najmniej dwa przypadki lęgu gęsiówek: w latach 2020–2024 jedna para wyprowadzała pisklęta we Wschowie (MCh – ornitho.pl). Ponadto prawdopodobnie lęgową parę zajmującą stare gniazdo myszołowa obserwowano 12.04.2022 koło m. Błotno (gm. Zwierzyn) (MB).

Ohar *Tadorna tadorna*

Regularnie obserwowany i lęgowy (1–3 pary) w PNUW. Ptaki notowane są tam przede wszystkim od lutego do maja. Wyraźniej rzadziej w miesiącach letnich i jesiennych (jedynie 10 obserwacji). Dwa stwierdzenia pochodzą ze stycznia: 22–28.01.2021 – 2 os. i 29.01.2022 – 1 os. (MWO – ornitho.pl i inni). Największe zgrupowanie w PNUW liczyło 36 ptaków – 6.03.2020 (MWO – ornitho.pl). W pozostałej części województwa obserwowany rzadko, zanotowano jedynie 5

obserwacji: 17.08.2020 – 1 juv. w Dobiegniewie (ZK), 20.08.2020 – 1 juv. we Wschowie (MCh – ornitho.pl), 1.05.2021 – 8 os. nad Odrą k. Radnicy (gm. Krosno Odr.) (PCz, ACD), 17.03.2023 – 1 os. na stawach k. Czetowic (PM) i 9.09.2023 – 1 juv. na zb. Raduszc (AW).

Kazarka rdzawa *Tadorna ferruginea*

Stwierdzona 3 razy: w dniach 25 i 31.03 oraz 30.05.2021 jeden ptak we Wschowie (MCh – ornitho.pl i inni), 9.05.2021 – 1 os. w PNUW (AM – ornitho.pl) oraz w dniach 15–28.05.2023 – 1–2 ptaki ponownie w PNUW (DS – ornitho.pl i inni).

Lodówka *Clangula hyemalis*

Jedno stwierdzenie: w dniach 21–23.02.2021 obserwowano 1 ptaka na Odrze koło Nietkowa (gm. Czerwieńsk) (RO, PCz, ADC).

Edredon *Somateria mollissima*

Jednego ptaka w szacie samicy widziano 30.12.2020 na Jez. Sławskim (PCz).

Markaczka *Melanitta nigra*

Stwierdzona 6 razy. Dwie obserwacje na zb. Dychów: 10.11.2020 – 1 juv. (PCz) i 16.02.2023 – 3 os. (MW – ornitho.pl). Dwa stwierdzenia na Jez. Sławskim: po 2 samice/imm. widziano 25.12.2020 i 19.12.2021 (ZK). Ponadto 1 os. był obserwowany w dniach 5–9.01.2022 na Odrze w Krośnie Odrz. (PM), a 1 samiec imm. na jez. Osiek w okresie 15.01–18.03.2022 (MB).

Uhla *Melanitta fusca*

Obserwowana każdego roku, łącznie 24 stwierdzenia 77 ptaków. Większość obserwacji (75%) pochodzi ze zb. Dychów i Raduszc oraz z Jez. Sławskiego i Niesulickiego. Ponadto 1–3 stwierdzenia z PNUW, Jez. Wilkowskiego i jez. Paklicko Wielkie oraz Odry. Ptaki widywano od listopada do marca, ze skrajnymi obserwacjami: 16.11.2024 – 2 os. na zb. Raduszc (PCz, PM) i 20.03.2023 – 3 ptaki na zb. Dychów (AW). Najczęściej obserwowano 1–2 os. (67% stwierdzeń), następnie stadka 3–5 ptaków (21%). Największe stado liczyło 15 os. – 25 i 30.12.2020 na Jez.

Sławskim (PL, ZK, PCz) oraz 13 ptaków w dniach 3–12.12.2022 na zb. Dychów (PCz i inni). Wszystkie obserwowane ptaki były w upierzeniu samic lub młodych.

Szlachar *Mergus serrator*

Zanotowano 30 stwierdzeń 45 ptaków. Najczęściej widywany był na zb. Dychów i Raduszc – łącznie 57% stwierdzeń. Ponadto kilka stwierdzeń z Jez. Sławskiego i innych mniejszych jezior oraz PNUW. Pojedyncze stwierdzenia z Odry, Bobru i stawów rybnych. Szlachar obserwowany był od listopada do kwietnia, skrajne daty: 4.11.2023 – 1 samica na zb. Dychów i 1 samiec na zb. Raduszc (PCz) oraz 22.04.2022 – samica w PNUW (KM – ornitho.pl). Najczęściej obserwowano pojedyncze ptaki – 66% stwierdzeń, natomiast obserwacje 2 i 3 os. stanowiły po 17%. Większość obserwowanych ptaków była w szatach samic (67%), pozostałe 33% stanowiły samce.

Helmiatka *Netta rufina*

Łącznie odnotowano 11 stwierdzeń 21 ptaków (14 samców i 7 samic/imm.). Ponad połowa stwierdzeń (6 z 11) miała miejsce na Jez. Niesulickim, gdzie w sezonach zimowych w latach 2020–2024 obserwowano 1–3 ptaki (maksymalnie 2 samce i 1 samice). Ponadto stwierdzona 5 razy: 30.04.2020 – samiec na Odrze koło Rybojedzka (gm. Cybinka) (KG), 2.12.2020 – samiec na Jez. Wilkowskim (MN – ornitho.pl; być może ptak z pobliskiego Jez. Niesulickiego), 1.01.2021 – samiec na Jez. Sławskim (PL), 2.03.2021 – para na zb. Raduszc (AW) oraz 10.03.2024 – para w PNUW (KL – ornitho.pl).

Podgorzałka *Aythya nyroca*

Odnotowano 7 stwierdzeń: pojedyncze ptaki widziano 7.04.2020 na Jez. Sławskim (PL), 21.10.2020 na zb. Dychów (PCz), 22.11.2021 na Jez. Niesulickim (PCz, ADC), 24.03.2022 w PNUW (ornitho.pl), 17.11.2023 ponownie na zb. Dychów (PCz) oraz 29.02.2024 w Starym Polichnie (MB). Ponadto jedna obserwacja pary ptaków pochodzi z PNUW – 30.05.2024 (MSi).

Ogorzałka *Aythya marila*

Obserwowana każdego roku, łącznie zanotowano jedynie 27 stwierdzeń 124 osobników. Duża część obserwacji (69%) pochodzi ze zb. Dychów i Raduszec oraz Jez. Sławskiego i Niesulickiego, tam też ptaki przebywały dłużej czas. Ogorzałki obserwowane były od listopada do kwietnia, skrajne daty: 3.11.2020 – samica na zb. Dychów (PCz) i 11.04.2022 – samica na stawach k. Tuplic (gm.) (SR). Najczęściej obserwowano 1–2 osobniki (64% stwierdzeń). Największe zgrupowania ogorzałek obserwowano na Jez. Sławskim – 25 os. 19.12.2021 (ZK), 17 os. 26.11.2023 (ZK) i 11 ptaków 16.01.2023 (SR). Większość obserwowanych ptaków była w upierzeniu samiec lub młodych, dorosłe samce stanowiły jedynie 13% wszystkich oznaczonych do płci ptaków.

Perkoz rogaty *Podiceps auritus*

Jedynie trzy stwierdzenia pojedynczych ptaków: 12.11.2020 – Jez. Niesulickie (PCz, ADC), 3.12.2022 – zb. Dychów (PCz) oraz 11.12.2022 – Jez. Sławskie (ZK).

Kropiatka *Porzana porzana*

W okresie lęgowym obserwowano jedynie pojedyncze odżywające się samce w PNUW w latach 2020–2021 i 2023–2024 (ornitho.pl). Ponadto pojedyncze samce słyszano 17–26.05.2021 na niewielkim rozlewisku w Zielonej Górze (PCz, ADC), 21.04.2023 k. Międzyrzecza (MN – ornitho.pl), dwa samce 7.05.2023 w rez. Gubińskie Mokradła (SR), 9.05.2023 – samiec w dolinie Odry k. Słubic (SR) i 4.06.2024 – samiec w dolinie Noteci k. Santoka (MK – ornitho.pl). Ponadto w okresie wędrowki kropiatkę obserwowano na zb. Raduszec: 1 os. między 29.08 a 3.09.2022, 2 os. 23.08.2023 i 1 os. 9.09.2023 (wszystkie obserwacje – AW).

Zielonka *Zapornia parva*

Odnotowano 10 stwierdzeń, część prawdopodobnie dotyczyła ptaków lęgowych: 4.06.2022 – 1 samiec na stawach k. Rościc (gm. Żary) (PCz, ADC), 27.06.2022 – para w dolinie Warty koło m. Białczyk (gm. Witnica) (PCz), 11.05.2023 – 2 samce w ujściu Leni-

wej Obry do Jez. Wojnowskiego Wschodniego (Jermaczek 2023), 19.05.2023 – samiec w PNUW (JA – ornitho.pl) oraz między 24.06 a 8.07.2024 stwierdzano regularnie 2 samice i 1 samca na stawach k. Czetowic (PM). Ponadto odnotowano dwa stwierdzenia odżywających się samców z kwietnia: 14.04.2022 z okolic Lemierzyc (SR) i 30.04.2022 z Jez. Środkowego k. Bytnicy (gm.) (PCz). Pozostałe trzy obserwacje dotyczyły okresu letniego: 22.08.2021 – 1 os. na stawach k. Janikowa (gm. Żary) (SR), 24.08–10.09.2023 – 1 os. (fot. 2) na rozlewiskach Ołoboku k. Bródek (gm. Sulechów) (PM) i 22–23.08.2024 – 1 juv. na zb. Raduszec (AW).

Kulon *Burhinus oedicnemus*

Jedno stwierdzenie pochodzi z poprzedniego okresu raportowania: 1 os. obserwowany był 24.04.2018 k. Lutola Suchego (gm. Trzciel) (Komisja Faunistyczna 2021).

Szablodziób *Recurvirostra avosetta*

Cztery stwierdzenia, z tego trzykrotnie w PNUW: 24.03.2021 – 3 os. (MWO – ornitho.pl), 27.04.2021 – 3 os. (ZK) i 29.04–1.05.2022 – 2–3 ptaki (MPa – ornitho.pl i inni). Ponadto 1 ptaka obserwowano 25.08.2020 koło m. Osowa Sień (gm. Wschowa) (MCh – ornitho.pl).

Szczudłak *Himantopus himantopus*

Siedem stwierdzeń, z tego cztery w PNUW: 26.04–28.07.2021 – 2 os. (LN – clanga.com i inni), 8.05.2022 – 1 os. (ornitho.pl), 2–12.05.2023 – 2 os. (KP – clanga.com i inni), 25.04–26.05.2024 – 1–5 os. (ZK i inni). Ponadto zanotowano trzy stwierdzenia: 16.05.2021 – 1 os. koło Czerwieńska (TK – clanga.com) oraz 4.06.2022 – 2 os. i 30.04.2023 – 1 os. na stawach k. Bronkowa (gm. Bobrowice) (KB – ornitho.pl).

Ostrygojad *Haematopus ostralegus*

Regularnie obserwowany w sezonie lęgowym w PNUW, gdzie próby lęgów podejmują 1–3 pary. Poza Parkiem stwierdzony jedynie trzy razy. Dwukrotnie nad Odrą w Słubicach: 2.06.2022 – 2 os. (MM – ornitho.pl) i 10.04.2023 – 1 os. (EJ – ornitho.pl). Ponadto

Fot. 2. Zielonka *Zapornia parva*, bardzo rzadko spotykany gatunek podczas migracji – dolina Ołoboku, 1.09.2023 (fot. P. Maciszewicz).

Photo 2. Little Crake *Zapornia parva*, a species very rarely recorded during migration – Ołobok Valley, 1 Sep 2023 (photo by P. Maciszewicz).

1 ptaka obserwowano 14.05.2022 na zb. Ratuszec (AW).

Siewnica *Pluvialis squatarola*

Odnotowano 20 stwierdzeń 56 ptaków. Najczęściej widywana w PNUW (55%). Siewnice obserwowano głównie podczas wędrówki jesiennej – 80%. W tym okresie notowana od sierpnia do listopada, skrajne daty obserwacji pojedynczych ptaków: 3.08.2020 w PNUW (CzB – ornitho.pl) i 10.11.2020 na zb. Ratuszec (PCz). Wiosną cztery stwierdzenia w PNUW: 30.05.2021 – 2 os. (ornitho.pl), 23.06.2022 – 1 os. (ornitho.pl), 29.04–7.05.2023 – 1–2 os. (PCz i inni) oraz 12.05.2024 – 1 ptak (MT – ornitho.pl). Najczęściej obserwowano pojedyncze ptaki (55% stwierdzeń). Dwukrotnie widziano licznieszę stada: 15 os. 9.10.2020 k. Siedliska (gm.) (PL) i 12 os. 22.10.2024 w PNUW (EKa – ornitho.pl).

Mornel *Eudromias morinellus*

Stwierdzony dwukrotnie: 27.08.2020 – 9 os. koło Templewa (gm. Bledzew) (SN – clanga.com) oraz 19.08.2024 – 1 os. koło Dzikowic (gm. Szprotawa) (PCz).

Sieweczka obroźna *Charadrius hiaticula*

Regularnie, choć nielicznie obserwowana w okresie wędrówek (marzec–maj i lipiec–wrzesień) w PNUW. Skrajne daty obserwacji: 17.03.2020 – 2 os. (ZK) i 19.09.2020 – 3 os. (MG – ornitho.pl). Najczęściej obserwowano 1–2 ptaki, a najliczniejsze stadko liczyło 9 os. – 29.05.2021 (ornitho.pl). Poza PNUW stwierdzono 13 razy 19 ptaków (1–4 osobniki) w następujących miesiącach: IV – 3 stwierdzenia (3 os.), V – 1 (1), VII – 1 (1), VIII – 2 (3), IX – 5 (10) i X – 1 (1). Skrajne daty obserwacji: 6.04.2021 – 1 ad. na zb. Ratuszec (PCz) i 9.10.2022 – 1 juv. na stawach k. Janikowa (SR).

Czajka towarzyska *Vanellus gregarius*

Dorosły ptak obserwowany był 12.04.2023 w PNUW (Komisja Faunistyczna 2024). Było to drugie stwierdzenie w woj. lubuskim (Czechowski i Sidelnik 2001).

Kulik mniejszy *Numenius phaeopus*

W omawianym okresie odnotowano 16 stwierdzeń 32 ptaków. Najwięcej obserwacji (11) ptaków w liczbie 1–3 zanotowano w PNUW. Kuliki mniejsze obserwowano przede wszystkim podczas wędrówki wiosennej, między 8 a 30 kwietnia. Z okresu wędrówki jesiennej (koniec czerwca – połowa sierpnia) pochodzą tylko trzy stwierdzenia 1–2 os. Najwcześniej 2 os. widziano 24.06.2024 (MBe – ornitho.pl). Poza PNUW widziany pięć razy: 5.05.2020 – 8 os. w dolinie Warty koło Gorzowa Wlkp. (MK – ornitho.pl), 14.07.2020 – 3 os. k. Nowej Soli (PL), 1.05.2023 – 1 os. k. Santoka (MK – ornitho.pl), 21.09.2023 – 1 ptak na zb. Raduszec (PCz) oraz 28.04.2024 – 1 os. w dolinie Odry k. Krosna Odrz. (PM).

Kulik wielki *Numenius arquata*

Każdego roku z opisywanego okresu 0–3 pary kulików wielkich gniazdowały lub podejmowały próby lęgów w najbliższej okolicy PNUW. Tam też regularnie obserwowano ptaki w okresie wędrówek, łącznie około 35 stwierdzeń. W PNUW kilkakrotnie spotkano większe stada kulików wielkich, szczególnie licznie obserwowany w roku 2022, kiedy od 14.08 do 1.11 widywano stada kulików liczących od 20 do 128 os. (14.09.2022) (MW – ornitho.pl). Jeszcze 6.10.2022 widziano 90 ptaków (MW – ornitho.pl). W okresie wędrówki wiosennej największe stado kulików liczyło 20 os. (ornitho.pl). Poza PNUW odnotowano 31 stwierdzeń 60 ptaków, najliczniej w dolinie Noteci (39% stwierdzeń), a następnie dolinie Odry (26%). Dominowały obserwacje pojedynczych ptaków – 65%, a najliczniejsze stado liczące 10 os. widziano 19.06.2024 koło Babimostu (ADC). Kuliki obserwowano od marca do października. Skrajne daty: 17.03.2020 – 1 ptak k. Trzebicza (MB) i 25.10.2022 – 7 os. koło Deszczna (ZK). W PNUW odnotowano także regularne zimowanie kulików wielkich, łącznie 16

obserwacji w miesiącach grudzień–luty. Najczęściej widywano 1–2 os., a najliczniej – 16 ptaków – widziano 12.12.2021 (ornitho.pl).

Szlamnik *Limosa lapponica*

Stwierdzony pięć razy. Czterokrotnie w PNUW: 21.08.2020 – 1 juv. (ZK), 22.10.2020 – 1 os. (MK – ornitho.pl), 23 i 27.04.2021 – 1–2 os. (PCz, ZK) i 16–17.09.2023 – 1–6 os. (TJ i HŁ – ornitho.pl). Ponadto dwa ptaki widziano 23.07.2022 na stawach k. Bronkowa (KB – ornitho.pl).

Rycyk *Limosa limosa*

Regularnie obserwowany i prawdopodobnie lęgowy ptak w PNUW. W latach 2021–2024 próby lęgów podejmowały dwie pary. Obserwowany głównie wiosną, najwcześniej 1 os. widziano 15.03.2020 (MW – ornitho.pl). Największe stado z tego okresu liczące 12 ptaków stwierdzono 30.03.2021 (ZK). Z okresu wędrówki jesiennej pochodzą trzy obserwacje 1–2 os. z sierpnia i września (ornitho.pl). Poza doliną Warty odnotowano jedynie trzy obserwacje pojedynczych ptaków: 26.03.2021 i 29.04.2021 na zb. Raduszec (PCz, AW) oraz 23.04.2022 w dolinie Odry k. Słubic (SR).

Bekasik *Lymnocyptes minimus*

W omawianym okresie zanotowano 28 stwierdzeń 60 ptaków. Wiosną obserwowany od marca do pierwszych dni maja (57% stwierdzeń). Skrajne daty: 7.03.2021 – 1 os. w PNUW (AS – ornitho.pl) i 2.05.2022 – 1 os. w Bobrownikach (gm. Otyń) (PCz) oraz 2.05.2024 – 1 os. w PNUW (AS – ornitho.pl). Jesienią notowany od sierpnia do listopada – najwcześniej widziano 1 os. 20.08.2024 k. Skwierzyny (JSz – ornitho.pl), najpóźniej – 1 os. 25.11.2023 w dolinie Odry k. Bobrowników (SR). Odnotowano także dwa stwierdzenia pojedynczych ptaków z miesięcy zimowych: 14.02.2021 k. Czerwieńska (PCz) i 29.12.2021 k. Wschowy (SzJ – ornitho.pl). Najczęściej (75%) obserwowano 1–2 ptaki. Największe zgrupowanie liczące 10 ptaków widziano 22.03.2022 w dolinie Odry k. Połupina (gm. Dąbie) (PM). Ponad połowa obserwacji (64%) miała miejsce w dolinie Odry.

Dubelt *Gallinago media*

Jednego ptaka obserwowano 2.05.2020 nad Jez. Białym k. Stołunia (gm. Pszczew) (PCz, ADC).

Płatkonóg płaskodzioby *Phalaropus fulicarius*

Dwa stwierdzenia: 19.04.2021 – 1 os. (fot. 3) na zalanej łące koło m. Rudziny (gm. Niegosławice) (ADC, PCz) oraz 21.09.2023 – 1 imm. na zb. Ratuszec (PCz).

Brodziec pławny *Tringa stagnatilis*

Trzy stwierdzenia: 31.08.2020 – 2 os. na stawach k. Czetowic (PCz), 6.05.2022 – 1 ptak w dolinie Odry koło Słubic (PCz) oraz ponownie na stawach k. Czetowic 31.08 i 3.09.2022 – 1 os. (AW).

Biegus rdzawy *Calidris canutus*

Tylko jedno stwierdzenie: w dniach 19–23.09.2020 – 1–2 juv. na stawach k. Czetowic (PCz).

Biegus krzywodzioby *Calidris ferruginea*

Odnotowano 8 stwierdzeń w trzech lokalizacjach. Połowa stwierdzeń pochodzi z PNUW: 15.07.2020 – 2 ad., 21.07.2020 – 8 ad., 15.07.2021 – 1 ad. (wszystkie obserwacje ZK) oraz 12.09.2023 – 6 os. (EK – ornitho.pl). Ponadto po dwa stwierdzenia na zb. Ratuszec: 31.08–4.09.2020 – 1–2 juv. (PCz) i 24.09.2022 – 2 os. (AW) oraz na stawach k. Czetowic: 23.09.2021 – 2 juv. (PCz) i 25–30.09.2022 – 1 juv. (PCz, AW).

Biegus mały *Calidris temminckii*

Łącznie zanotowano tylko 7 stwierdzeń, z tego cztery w PNUW: 15.07.2020 – 4 ad. (ZK), 8–9.05.2021 – 1–5 os. (MW – ornitho.pl i inni), 21.05.2021 – 2 ptaki (MW – ornitho.pl) oraz 3.05.2024 – 1 os. (SK i inni – ornitho.pl). Ponadto 6.05.2022 – 1 os. w dolinie Odry k. Słubic (PCz), 6–9.05.2022 – 1–2 os. na żwirowni k. Drezdenka (MB) oraz 22.07.2023 – 1 os. (fot. 4) w dolinie Odry k. Brodów (PM).

Piaskowiec *Calidris alba*

Zaledwie jedno stwierdzenie: 1.09.2022 – 6 os. na zb. Ratuszec (AW).

Biegus zmienny *Calidris alpina*

Regularnie obserwowany w PNUW z podobną częstotliwością zarówno podczas wędrówki wiosennej, jak i jesiennej. Skrajne daty obserwacji: 17.03.2020 – 1 os. (ZK) i 22.11.20 – 9 os. (ZK). Najczęściej obserwowano 1–5 os., a największe stada liczące 30 ptaków widziano 11.10.2021 (JN – ornitho.pl) i 23.03.2022 (ornitho.pl). Poza Parkiem obserwowany regularnie, jednak nie każdego roku licznie. Łącznie zanotowano co najmniej 30 stwierdzeń 180 ptaków. Większość obserwacji (90%) zanotowano w okresie wędrówki jesiennej. Skrajne daty: 23.07.2022 – 4 os. k. Bronkowa (KB – ornitho.pl) i 26.11.2023 – 1 os. na zb. Ratuszec (PM). Wiosną zanotowano jedynie trzy stwierdzenia 1–4 os. w kwietniu i maju. Najczęściej widywano 1–5 ptaków (65% obserwacji). Większe stada widywano rzadko: 30 os. 20.10.2024 w dolinie Odry k. Radnicy (PM) oraz 22 juv. 20.09.2020 i 21 os. (5 ad.) 31.08.2020 na zb. Ratuszec (PCz).

Biegus malutki *Calidris minuta*

Zanotowano jedynie trzy stwierdzenia: 30.08–30.09.2020 – 1–2 juv. na zb. Ratuszec (PCz), 24.09–9.10.2022 – 1–5 juv. na stawach k. Czetowic (AW, PCz) oraz 13.08.2023 – 1 juv. na zb. Ratuszec (PCz).

Wydrzyk ostrosterzny *Stercorarius parasiticus*

Jedno stwierdzenie: dorosłego ptaka widziano 2.05.2021 na zb. Ratuszec (PCz, ADC).

Wydrzyk długosterny *Stercorarius longicaudus*

Jedno stwierdzenie: 1 juv. widziany był 3.09.2023 nad Wartą koło Boguszyńca (gm. Witnica) (Komisja Faunistyczna 2024). Była to trzecia obserwacja tego gatunku w woj. lubuskim (Czechowski 2002, Stawarczyk i in. 2017).

Rybitwa białoczelna *Sternula albifrons*

Regularnie, każdego roku, obserwowana w PNUW. Być może w niektóre lata pojedyncze pary podejmowały próby lęgów, np. w roku 2021, w którym do 5 ptaków obserwowano przez cały sezon lęgowy (maj–lipiec). Rybitwy białoczelne obserwowano w miesiącach

Fot. 3. Płatkonóg płaskodzioby *Phalaropus fulicarius*, gatunek spotykany wyjątkowo – Rudziny, 19.04.2021 (fot. P. Czechowski).

Photo 3. Red-necked Phalarope *Phalaropus fulicarius*, an exceptionally rare species – Rudziny, 19 Apr 2021 (photo by P. Czechowski).

Fot. 4. Biegus mały *Calidris temminckii*, rzadko widywany gatunek – rozlewiska Odry k. Brodów, 22.07.2023 (fot. P. Maciszewicz).

Photo 4. Temminck's Stint *Calidris temminckii*, a rarely observed species – Oder floodplain near Brody, 22 Jul 2023 (photo by P. Maciszewicz).

kwiecień–lipiec, najwcześniej 26.04.2021 – 2 os. (PCz). Ostatnie ptaki zanotowano 21.07.2020 – 4 ad. (ZK). Najczęściej widywano 1–2 os. (61% obserwacji), rzadziej 3–5 ptaków. Poza PNUW tylko jedna obserwacja – 1 os. 21.07.2023 nad Odrą k. Słubic (EJ – ornitho.pl).

Rybitwa wielkodzioba *Hydroprogne caspia*
Stwierdzona 16 razy, łącznie 60 ptaków. Siedem stwierdzeń odnotowano w miesiącach kwiecień–czerwiec z PNUW. Tam też ptaki przebywały dłużej, np. 11–27.04.2021 – 1–10 os. (JS – ornitho.pl i inni) czy 8.04–7.05.2023 – 1–9 os. (GS – ornitho.pl i inni). Poza PNUW kolejnych 9 stwierdzeń 1–5 os. zanotowano w kwietniu (4 razy) oraz sierpniu (3) i wrześniu (2). Skrajne daty obserwacji: 6.05.2024 – 5 os. k. Santoka (MK – ornitho.pl) i 12.09.2024 – 2 ptaki na jez. Lipie koło m. Długie (gm. Strzelce Krajeńskie) (MB). Ponad połowa (55%) wszystkich obserwacji z całego regionu dotyczyła 1–2 ptaków, a największe stado liczące 10 ptaków widziano 27.04.2021 w PNUW (ZK).

Rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida*
W omawianym okresie regularnie, każdego roku, obserwowana w PNUW, gdzie pewne lęgi odnotowano w roku 2024. W dniach 17–18.05.2024 obserwowano 180–200 ptaków oraz czynne gniazda (ChW – ornitho.pl). Regularnie przez cały sezon lęgowy (maj–lipiec) ptaki widywane były także w roku 2021, najliczniej: 34 os. 20.05.2021 (PCz, PZ). Lęgi rybitwy białowąsej stwierdzono także na rozlewiskach w dolinie Odry koło Słubic w roku 2021 – 12 par i w roku 2024 – 16 par (PCz i inni). Poza PNUW i Słubicami zanotowano 20 stwierdzeń 75 ptaków. Ptaki obserwowano od maja do października, rozkład obserwacji na poszczególne miesiące: V – 13 stwierdzeń (45 ptaków), VI – 3 (18), VII – 1 (1), VIII – 1 (8), IX – 1 (1) i X – 1 (2). Skrajne daty obserwacji zanotowano na zb. Raduszec: 2.05.2024 – 2 ad. i 6–8.10.2024 – 2 juv. (PCz). Najczęściej obserwowano 1–2 osobniki (72% stwierdzeń), a największe stado obserwowane 22.05.2023 na zb. Raduszec liczyło 20 ptaków (AW).

Rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*

W omawianych pięciu latach widywana nielicznie. Prawdopodobnie lęgowe ptaki (1–15 os.) widywano od 3.05 do 3.08.2021 w PNUW (AW i inni). Ponadto zanotowano 17 stwierdzeń 103 ptaków. Ptaki widywano jedynie wiosną (maj–czerwiec). Najwcześniej 1 os. widziano 1.05.2024 w PNUW (SK i inni – ornitho.pl). Rybitwa białoskrzydła nie tworzyła w omawianym okresie większych koncentracji, przeważały obserwacje 1–2 os. (68% stwierdzeń). Najliczniejsze stada liczyły: 35 os. 10.05.2020 na zb. Raduszec (PCz) i 20 os. 7.05.2023 w PNUW (ornitho.pl). Poza PNUW ptaki widywano jedynie na zb. Raduszec i Dychów oraz raz nad Odrą k. Słubic.

Rybitwa popielata *Sterna paradisaea*

Trzy stwierdzenia: 1 ad. 26.05.2020 na zb. Raduszec i zb. Dychów (PCz), 2 ad. 13.04.2022 w PNUW (ML) i 1 ad. 13.05.2022 na Jez. Orchowym k. Uścia (gm. Kolsko) (PCz).

Mewa mała *Hydrocoloeus minutus*

Zanotowano 38 stwierdzeń 247 ptaków. Wiek zanotowano u 203 osobników: 171 ad. i 32 juv./imm. Większość obserwacji pochodzi z okresu wiosennego (78% stwierdzeń i 95% ptaków). Najwcześniej w tym okresie widziano 4 os. już 8.04.2024 w PNUW (EK – ornitho.pl). Natomiast największe stado widziane wiosną liczyły po 30 ptaków: 27.04.2024 na zb. Raduszec (AW, PCz) i w PNUW (MPt – ornitho.pl). Jesienią ptaki obserwowano od lipca do listopada ze skrajnymi datami: 6.07.2021 – 2 os. w PNUW (AKo – ornitho.pl) i 20.11.2021 – 1 ad. na zb. Dychów (PCz). Mewy małe widywano przede wszystkim w PNUW oraz na zb. Raduszec i Dychów, rzadziej nad lubuskimi jeziorami i w dolinie Odry – łącznie 7 stwierdzeń.

Orlica *Ichthyaetus ichthyaetus*

Dwa stwierdzenia: 28.08.2020 – 1 juv. na zb. Dychów (Komisja Faunistyczna 2021) oraz 1 ad. w dniach 19–26.03.2023 nad jez. Osiek k. Dobiegniewa (MB i inni). Było to pierwsze i drugie stwierdzenie orlicy w woj. lubuskim.

Mewa czarnogłowa *Ichthyaeetus melanocephalus*

Zanotowano 8 stwierdzeń wizualnych. Trzy stwierdzenia w PNUW: 17.03.2020 – 1 ad. (MW – ornitho.pl), 15.07.2020 – 1 juv. (ZK) i 21.05.2021 – 1 subad. (PCz). Ponadto 3 ad. (fot. 5) widziano 4.05.2020 na zb. Dychów (AW, PCz), 2 imm. – 12.11.2020 na Jez. Niesulickim (PCz, ADC), 2 ad. – 18.04.2021 na Jez. Wielkim k. Trzciela (PCz, ADC), 1 subad. – 3.06.2022 nad Odrą k. Słubic (PCz) oraz 1 imm. – 3.12.2023 w dolinie Odry k. Czerwieńska (PCz). Ponadto cztery ptaki z loggerami GPS przelatywały w omawianym okresie przez woj. lubuskie: 11.07.2022 k. Świebodzina (pow.), 2.07.2023 k. Sulechowa, 4.07.2023 w okolicach Żar (pow.) oraz 7.07.2023 k. Dobiegniewa (gm.) (wszystkie odczyty MSi).

Mewa delawarska *Larus delawarensis*

Dorosły ptak z loggerem GPS przelatywał przez woj. lubuskie w dniu 26.03.2022 (Komisja Faunistyczna 2023). Jest to pierwsze stwierdzenie tego gatunku w woj. lubuskim.

Mewa siodłata *Larus marinus*

W omawianym okresie mewy siodłate obserwowano na Warcie w Gorzowie Wlkp., gdzie zanotowano 6 obserwacji 1–2 os. (RP, MK – ornitho.pl). Ptaki obserwowano przede wszystkim w grudniu i styczniu, ale 1 imm. stwierdzono także 18.04.2020 (RP). Drugim stałym miejscem obserwacji mew siodłatych jest Odra w Słubicach, gdzie zanotowano 14 obserwacji 1–3 os. Ptaki widywano w grudniu i styczniu (PCz i inni). Ponadto odnotowano pięć stwierdzeń: trzy w PNUW – 1 subad. 17.07.2020 (MSo), 1 ad. – 12.02.2022 (MG – ornitho.pl) i 1 os. – 17.03.2023 (KK i inni – ornitho.pl); dwa stwierdzenia pojedynczych ad. pochodzą ze zb. Radoszecz: 4.03.2021 (PCz) i 7.02.2023 (AW).

Mewa żółtonoga *Larus fuscus*

Zanotowano tylko 8 stwierdzeń. Trzy pojawy zanotowano na zb. Radoszecz: 11.11.2021 – 1 imm. (PCz), 17.01.2024 – 1 imm. (AW) oraz 26.04 i 16.05.2024 – 1 ad (PCz, ADC). Dwa stwierdzenia pochodzą z PNUW: 1 ad. 24.04.2021 (ZK) i 23–24.03.2022 – 3 os. (2

Fot. 5. Mewa czarnogłowa *Ichthyaeetus melanocephalus* – zb. Dychów, 4.05.2020 (fot. P.Czechowski).
Photo 5. Mediterranean Gull *Ichthyaeetus melanocephalus* – Dychów Reservoir, 4 May 2020 (photo by P. Czechowski).

ad., 1 imm.) (ornitho.pl). Ponadto 2 ad. obserwowano 26.03.2022 k. Strzelec Krajeńskich (MB, SR), 3 ad. 26.05.2023 k. Sulechowa (PCz) i 1 juv. w dniach 11–16.09.2024 na jez. Lipie koło m. Długie (MB).

Nur rdzawoszyi *Gavia stellata*

Zanotowano 11 stwierdzeń 14 ptaków. Obserwowany w następujących miesiącach: X – 1 stwierdzenie, XI – 2, XII – 5, I – 1, II – 1 i III – 1. Najczęściej notowany na dużych jeziorach (Sławskie, Osiek, Niesulickie, Wilkowskie, Szarcz Duży, zb. Dychów). Ponadto jedno stwierdzenie pochodzi z Odry: 1 os. 21.12.2024 (KK – ornitho.pl). Przeważały obserwacje pojedynczych ptaków (9 stwierdzeń), raz zanotowano trzy ptaki: 4 i 10.12.2022 na Jez. Sławskim (SR, ZK).

Nur czarnoszyi *Gavia arctica*

Zanotowano jedynie 9 stwierdzeń 24 ptaków. Cztery stwierdzenia z Jez. Sławskiego: 25 i 30.12.2020 – 1–4 os. (ZK, PCz, PL), 19.12.2021 – 1 os. (ZK), 4 i 10.12.2022 – 1–2 os. (SR, ZK) i 24.12.2024 – 7 os. (ZK). Dwa stwierdzenia pochodzą z Jez. Niesulickiego: 22.11.2021 – 1 juv. (PCz), 11.12.2022 – 2 os. (ZK). Ponadto 30.11.2020 – 1 os. na jez. Paklicko Wielkie (MN – ornitho.pl), 5.04.2021 – 5 os. na Jez. Pszczewskim (BM – ornitho.pl), 12.05.2021 – 1 os. na Jez. Tarnowskim Dużym oraz 16.11.2024 – 1 os. na jez. Marwicko (MK – ornitho.pl).

Ibis kasztanowaty *Plegadis falcinellus*

Jedna obserwacja: 26–27.03.2022 – 1 os. w PNUW (Komisja Faunistyczna 2023). Było to drugie stwierdzenie tego gatunku w woj. lubuskim.

Warzęcha *Platalea leucorodia*

Jedno stwierdzenie: 1 os. obserwowany był 10.06.2023 w rez. Gubińskie Mokrądko k. Gubina (TK).

Czapla nadobna *Egretta garzetta*

Stwierdzona 6 razy. Cztery obserwacje pojedynczych ptaków pochodzą z PNUW: 21.05.2021 (PCz, PZ), 20.09.2021 (EK – ornitho.pl), 14.05.2024 (EK – ornitho.pl) i

24.07.2024 (KT – ornitho.pl). Poza Parkiem stwierdzona dwa razy: pojedyncze dorosłe ptaki widziano 3.06.2024 w rez. Gubińskie Mokrądko (JL) i 8.06.2024 nad Odrą k. Radnicy (PCz).

Ślepowron *Nycticorax nycticorax*

Dwa stwierdzenia z PNUW: 24.06.2021 – 10 os. i 28.08.2022 – 6 os. (obie obserwacje MWO – ornitho.pl).

Czapla modronosa *Ardeola ralloides*

Pojedynczego ptaka obserwowano 13.05.2020 nad Jez. Wielkim koło Trzciela (Komisja Faunistyczna 2021).

Czapla złotawa *Bubulcus ibis*

Jednego ptaka widziano 3.06.2024 w PNUW (Komisja Faunistyczna 2025).

Czapla purpurowa *Ardea purpurea*

Jednego ptaka widywano w PNUW w dniach 27.04–01.05.2023 (ŁSz – ornitho.pl, PL).

Uszatka błotna *Asio flammeus*

Łącznie zanotowano 10 obserwacji 12 osobników. Zdecydowana większość ptaków była notowana w dolinach Warty i Odry, gdzie zaobserwowano odpowiednio 7 i 3 os. Spośród nich 6 (Warta – 5, Odra – 1) zostało zaobserwowanych podczas jesiennej migracji (SR). Poza dolinami rzecznyymi pojedyncze uszatki błotne odnotowano: 9.10.2022 w Siecieborzycach (gm. Szprotawa) (ŁCz) oraz 6.05.2022 w rez. Gubińskie Mokrądko (AW). Większość obserwacji pochodziła z okresu od października do marca. Ponadto dwa stwierdzenia pochodzące z maja 2024 r. – w PNUW (RZ) oraz w rez. Gubińskie Mokrądko – mogą sugerować próby gniazdowania.

Kaniuk *Elanus caeruleus*

Jednego ptaka widziano 13.09.2022 (fot. 6) koło Ciecierzyc (gm. Deszczno) (Komisja Faunistyczna 2023). Było to pierwsze stwierdzenie tego gatunku w woj. lubuskim.

Orłosęp *Gyptaetus barbarus*

Obserwacja z kategorii E. Młodego ptaka pochodzącego z programu reintrodukcji wi-

Fot. 6. Kaniuk *Elanus caeruleus* – pierwsze stwierdzenie w woj. lubuskim – okolice m. Ciecierzycy, 13.09.2022 (fot. M. Koitka).

Photo 6. Black-winged Kite *Elanus caeruleus* – first record in Lubusz Voivodeship – vicinity of Ciecierzycy, 13 Sep 2022 (photo by M. Koitka).

dziano 27.05.2024 k. Kargowej (gm.) (MCha – ornitho.pl).

Gadożer *Circaetus gallicus*

Dwa stwierdzenia pojedynczych niedojrzałych ptaków: 15.08.2022 k. Santoka (RSz – clanga.com) i 1.07.2023 – w PNUW (MSa – ornitho.pl).

Orlik grubodzioby *Clanga clanga*

Jednego młodego (imm.) ptaka widziano 30.11.2023 pod Gorzowem Wielkopolskim (MWy, RP).

Orlik krzykliwy *Clanga pomarina*

Poza ptakami z pewnych stanowisk lęgowych zanotowano 42 obserwacje 51 osobników, chociaż część obserwacji może dotyczyć ptaków lęgowych. Orliki obserwowano od kwietnia do września. Skrajne daty obserwacji pojedynczych ptaków: 4.04.2021 w PNUW (ornitho.pl) i 16.09.2024 koło m.

Ogardy (gm. Strzelce Krajeńskie) (MB). Rozkład obserwacji w poszczególnych miesiącach: IV – 3 stwierdzenia (3 os.), V – 12 (13), VI – 6 (9), VII – 6 (6), VIII – 8 (13), IX – 6 (6). Najczęściej widziano pojedyncze ptaki (81% stwierdzeń). Pozostałe obserwacje dotyczyły 2 os. Raz widziano 3 niedojrzałe orliki 18.06.2023 k. Leśniowa Wielkiego (gm.) (PCz, ADC). Najwięcej stwierdzeń (36%) pochodzi z okolic Strzelec Krajeńskich oraz doliny Noteci (łącznie 57%), a po kilka obserwacji zanotowano w okolicach PNUW, Sulechowa, doliny Odry. Najrzadziej ptaki obserwowano w południowej części woj. lubuskiego – jedynie dwie obserwacje.

Orzeł cesarski *Aquila heliaca*

Dwa stwierdzenia pojedynczych ptaków w drugim roku życia: 16.03.2020 k. Górzyna (gm. Lubska) (AW, ŁCz, SR) i 6.08.2022 k. Siecieborzyc (gm. Szprotawa) (ŁCz). Były to odpowiednio drugie i trzecie stwierdzenie

tego orla w woj. lubuskim i jedyne współczesne (Rubacha i in. 2024).

Orzeł przedni *Aquila chrysaetos*

Trzy obserwacje pojedynczych ptaków: 5.02.2023 k. Witnicy (RP), 13.02.2023 młody ptak k. Strzelec Krajeńskich (TKn – ornitho.pl) oraz 12.03.2023 młody przelatujący ptak k. Stypułowa (gm. Kozuchów) (ŁCz).

Błotniak stepowy *Circus macrourus*

Zanotowano 8 stwierdzeń pojedynczych ptaków. Trzy raz z obszaru PNUW: 3.10.2021 – samiec (MWO – ornitho.pl), 31.07.2022 – samiec imm. (RK – clanga.com) i 1.05.2024 – 1 imm. (TM i inni – ornitho.pl). Ponadto 28.09.2020 – 1 juv. k. Czyżewa (gm. Strzelce Krajeńskie) (MB), 1.05.2022 – 1 imm. K. Kowalowa (gm. Rzepin) (PCz), 14.08.2022 – samiec k. Krosna Odrz. (PCz), 11.09.2022 – samiec k. Zielątkowa (gm. Drezdenko) (MK – clanga.com) i 17.09.2024 – samica k. Dziwkowic (gm. Szprotawa) (PCz).

Błotniak łąkowy *Circus pygargus*

Łęgowe i prawdopodobnie łęgowe pary stwierdzono w dolinie Odry k. Słubic (2020), w okolicach Górzycy (2022–2023 – 1 para) oraz koło Wschowy (2021–2022 – 1–2 pary). Ponadto obserwacje par w sezonie łęgowym zanotowano w PNUW (2022). Łącznie poza ptakami z par łęgowych (choć nie można wykluczyć, że część obserwacji może dotyczyć ptaków łęgowych) zanotowano 72 stwierdzenia 79 osobników (wśród ptaków z zanotowaną płcią/wiekem było 37 samców, 14 samic i 17 juv./imm.) Szczyt obserwacji przypadał w maju (29% stwierdzeń) i w sierpniu (19%). Skrajne daty: 13.04.2024 samiec koło Kunic (gm. Słubice) (EG) i 9.10.2020 samiec w PNUW (RM – ornitho.pl). Najczęściej obserwowano pojedyncze ptaki (93% stwierdzeń), pozostałe obserwacje dotyczyły 2–3 ptaków.

Kurhannik *Buteo rufinus*

Dwie obserwacje pojedynczych dorosłych ptaków: 20.04.2023 k. Sulechowa (PCz) oraz 8.05.2023 k. Nowogrodu Bobrz. (gm.) (PCz).

Żoła *Merops apiaster*

W latach 2022–2024 wykryto 10 stanowisk łęgowych żoły. W danym roku notowano 3–6 stanowisk, na których gniazdowało 9–13 par (PCz, PL, RP, SR, DT, MU). Poza ptakami łęgowymi zanotowano co najmniej 26 stwierdzeń, głównie w północnej i środkowej części województwa. Część letnich obserwacji mogła dotyczyć koczujących rodzin z pobliskich kolonii łęgowych. Ptaki obserwowano od maja do września – skrajne daty: 9.05.2022 – 2 os. w Zielonej Górze (PCz) i 12.09.2022 – 35 os. w PNUW (ornitho.pl). W rejonie PNUW stada ptaków w okresie letnim przebywały dłużej, np. w dniach 10.08–12.09.2022 widywano od 18 do 82 os. (ornitho.pl). W okresie wiosennym przeważały obserwacje małych grup ptaków liczących 1–6 osobników, latem przeważały obserwacje większych stad żołą, co jest związane z koczowaniem rodzin z pobliskich kolonii – średnia liczebność zgrupowań ptaków z tego okresu wynosiła 20 os. Największe stada żołą notowano w rejonie PNUW w latach 2021–2024, kiedy wielokrotnie obserwowano stada liczące 20–30, a nawet 50 ptaków czy wymienione wyżej 82 os. (ornitho.pl).

Dzięcioł białoszy *Dendrocopos syriacus*

Dwa stwierdzenia: pojedyncze samice obserwowano 6.09.2020 w Piaskach (gm. Świdnica) (PCz) i 1.01.2022 w Zielonej Górze (SR).

Kobczyk *Falco vespertinus*

Zanotowano 36 stwierdzeń 107 ptaków. Płeć i wiek oznaczono u 106 ptaków: 77 juv., 13 samic, 16 samców (fot. 7). Najwięcej stwierdzeń pochodzi z roku 2024 (67%) oraz 2022 (25%), natomiast w roku 2021 i 2023 odnotowano tylko po jednej obserwacji. W okresie wędrówki wiosennej zanotowano jedynie dwie obserwacje w maju: 27.05.2020 – samiec i 15.05.2021 – samica k. Santoka (MK – ornitho.pl). W okresie wędrówki jesiennej ptaki notowano w miesiącach sierpień–październik. Skrajne daty: 12.08.2022 – 1 samica i 11.10.2022 – 1 juv. k. Siedliska (PL). W roku 2024, w którym zanotowano największy do tej pory nalot kobczyka w woj. lubuskim (Jermaczek i in. 1995, Czechowski

Fot. 7. Kobczyk *Falco vespertinus*, regularnie, w ostatnich latach liczniej, obserwowany gatunek, głównie podczas wędrówki jesiennej – Dzikowice, 21.09.2024 (fot. P. Czechowski).

Photo 7. Red-footed Falcon *Falco vespertinus*, a species regularly observed, and more numerous in recent years, mainly during autumn migration – Dzikowice, 21 Sep 2024 (photo by P. Czechowski).

i in. 2004, 2010, 2016, 2020), w niektórych rejonach ptaki przebywały dłużej w większych liczebnościach. W okolicach Strzelec Krajeńskich kobczyki stale obserwowano od 22.08 do 12.09.2024, w tym czasie k. Lubicza w dniach 1 i 2.09.2024 obserwowano zbiorowiska noclegowe liczące 41–47 os. (MB). W omawianym okresie przeważały obserwacje pojedynczych ptaków (58%) oraz grupki 2–5 os. (30%).

Drzemlik *Falco columbarius*

Spotykany regularnie w okresie wędrówek i zimą. Zanotowano 71 stwierdzeń 72 ptaków. Wśród ptaków, w przypadku których podano płeć, były 24 samice i/lub młode oraz 19 samców. Drzemliki obserwowano od połowy września do połowy maja, skrajne daty: 17.09.2023 – samiec k. Deszczna (MK – ornitho.pl) i 8.05.2021 – samica/imm. w PNUW (MŁ i WK – ornitho.pl). Najliczniej

obserwowany jesienią (październik) i zimą (styczeń). W miesiącach tych odnotowano 46% stwierdzeń drzemlika. Wszystkie stwierdzenia poza jednym dotyczyły pojedynczych ptaków. Dwa osobniki (samca i samicę) widziano 9.02.2020 na polach k. Gądkowa Wielkiego (gm. Torzym) (PCz). Ptaki obserwowano na terenach otwartych w całym województwie, liczniej w dolinie Odry (39% stwierdzeń).

Sokół wędrowny *Falco peregrinus*

Obserwowany regularnie, corocznie na przestrzeni całego roku. Łącznie zanotowano aż 226 obserwacji 246 ptaków. Wzrostowi obserwacji sokołów wędrownych towarzyszył także wzrost stanowisk lęgowych notowanych na przestrzeni ostatnich 5 lat. Stąd część stwierdzeń dotyczy prawdopodobnie tych samych ptaków obserwowanych w pobliżu terytoriów lęgowych. Duża część obserwacji

miała miejsce w PNUW (92 obserwacje 1–2 ptaków), pozostałych stwierdzeń dokonano na całym pozostałym obszarze województwa (134 obserwacje). Wiek zanotowano u 106 ptaków, z tego dorosłe ptaki stanowiły 82%. Wyraźnie przeważały obserwacje od października do kwietnia, ze szczytem w październiku i styczniu i marcu, chociaż częstość stwierdzeń w tym okresie była dość wyrównana. Najrzadziej obserwowany w czerwcu i lipcu (łącznie 5%). Poza PNUW najczęściej ptaki widywano na rozległych polach w dolinie Odry (34% stwierdzeń). Odnotowano także dwa stwierdzenia ptaków wykazujących cechy sokoła „tundrowego” *Falco peregrinus calidus*: 2.10.2020 – 1 juv. w dolinie Odry k. Otynia (PCz) oraz 19.10.2024 – 1 os. w PNUW (AL i MG – ornitho.pl).

Raróg *Falco cherrug*

Jedno stwierdzenie – 31.07.2022 juv. w dolinie Odry k. Lasek (gm. Czerwieńsk) (SR).

Srokosz *Lanius excubitor homeyeri*

Trzy obserwacje pojedynczych ptaków: 11.10.2020 w dolinie Odry k. Pomorska, 13.10.2020 k. Otynia i 22.08.2024 koło m. Chichy (gm. Małomice) (wszystkie obserwacje PCz).

Orzechówka *Nucifraga caryocatactes*

Jedno stwierdzenie – 15.03.2022 jeden os. k. Przewozu (SR).

„Czarnowron” *Corvus corone corone*

Łącznie zanotowano 26 obserwacji pojedynczych ptaków. Regularnie czarnowrony obserwowano przy zb. Raduszec – 1 ptaka stale widywano od 14.02.2023 do 12.04.2024 (łącznie 16 obserwacji). Poza zb. Raduszec częściej ptaki notowano także w PNUW (PCz, PZ, ZK) i Gubinie (Lewandowski 2025). Najczęściej czarnowrony widywano wiosną (marzec–maj) – łącznie 62% stwierdzeń, następnie zimą (styczeń–luty) – 28%. Poza obserwacjami „czystych” czarnowronów zanotowano także 10 stwierdzeń ptaków wykazujących cechy hybrydów czarnowrona z wroną siwą *Corvus corone cornix* – najczę-

ściej w dolinie Odry koło Krosna Odrz. i Słubic oraz w PNUW.

Zaroślówka *Acrocephalus dumetorum*

Dwa stwierdzenia pojedynczych śpiewających samców w roku 2020: 7–8.06 – w Zielonej Górze-Ochli (PCz, ADC) oraz 11.06 – w PNUW (PCz, ADC). Były to pierwsze stwierdzenia tego gatunku w woj. lubuskim.

Pluszcz *Cinclus cinclus*

Jednego ptaka sfotografowano 2.11.2022 koło Trzciela (AK – ornitho.pl).

Drozd obrożny *Turdus torquatus*

Cztery stwierdzenia: 20.04.2020 – 1 samiec w Zielonej Górze (PCz), 15.04.2022 – 1 os. w PNUW (AD – ornitho.pl), 21.04.2023 – 2 os. koło Zabłocia (gm. Jasiień) (PCz) oraz 23.04.2024 – 1 os. w PNUW (MD – ornitho.pl).

Mucholówka białoszyja *Ficedula albicollis*

Jedno stwierdzenie: śpiewającego samca widziano 23.05.2024 (fot. 8) Lesie Nadodrzańskim w Zielonej Górze (PCz).

Pliszka „tundrowa” *Motacilla flava thunbergii*

Stwierdzona siedmiokrotnie, z tego pięć obserwacji w PNUW: 23.04.2021 – 2 samce (PCz), 8–9.05.2021 – 1 samiec (MWO, AZi – ornitho.pl), 26.04.2022 – 1 os. (AO – ornitho.pl), 2–7.05.2023 – 1 os. (KP i inni – ornitho.pl) oraz 2.05.2024 – 1 os. (ornitho.pl). Ponadto 23.04.2020 widziano 1 os. w Gorzowie Wlkp. (MK – ornitho.pl) i 6–7.05.2022 – 1–4 ptaki na żwirowni w Drezdenku (MB).

Pliszka cytrynowa *Motacilla citreola*

W roku 2022 jedna para gniazdowała w rez. Gubińskie Mokradła (Lewandowski 2022). W roku 2023 stwierdzono 2 pary – ptaki przebywały od 21.04 do 31.05.2023, a 2.05 widziano 5 ptaków (3 samce i 2 samice) (JL). W następnym roku ponownie obserwowano pliszki cytrynowe w rezerwacie, w dniach 19.04–6.06.2024 widywano 1–2 samce i samice (JL). Ponadto odnotowano jedną obser-

Fot. 8. Muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*, ptak bardzo rzadko widywany w woj. lubuskim – Zielona Góra, 23.05.2024 (fot. P. Czechowski).

Photo 8. Collared Flycatcher *Ficedula albicollis*, a bird very rarely observed in Lubusz Voivodeship – Zielona Góra, 23 May 2024 (photo by P. Czechowski).

wację – 27.04.2020 samca widziano k. Sulęcina (pow.) (EW).

Świergotek rdzawogardły *Anthus cervinus*

Stwierdzony 15 razy (16 ptaków), z tego cztery obserwacje w PNUW oraz trzy ze zb. Radoszyc. W okresie wędrówki jesiennej zanotowano 9 stwierdzeń. Skrajne daty: 21.09.2024 – 2 os. i 11.10.2024 – 1 os. – obie obserwacje na polach k. Dzikowic (PCz). Z wiosny pochodzi sześć obserwacji. Skrajne daty: 30.04.2024 – 1 ptak na zb. Radoszyc (PCz) i 08.05.2021 – 1 os. w PNUW (MWO – ornitho.pl).

Siwerniak *Anthus spinoletta*

Obserwowany regularnie każdego roku. Analizie poddano 56 zebranych obserwacji, w których widziano 163 ptaki. Siwerniaki obserwowane były od października do kwietnia. Skrajne daty: 12.10.2024 – 1 os. koło Radnicy (PM) i 11.04.2022 – 1 ad. na stawach k.

Czetowic (PM). Najczęściej i najliczniej obserwowany w okresie zimowym (grudzień–luty) – 63% obserwacji i 81% ptaków. Udział obserwacji wiosną (marzec–kwiecień) i jesienią (październik–listopad) był podobny i odpowiednio stanowił 19% i 18%. Najczęściej obserwowano 1–2 ptaki (82% stwierdzeń), grupki 3–10 os. stanowiły 15%, stada powyżej 10 ptaków jedynie 3%. Największe stada liczyły: 16 os. 11.01.2020 koło m. Ludziślawice (gm. Santok) (MB) i 30 os. 13.02.2021 w PNUW (MWO – ornitho.pl).

Rzepołuż Linaria *flavirostris*

Obserwowany regularnie każdego roku. W niektórych miejscach widywany liczniej, np. w PNUW czy przy zb. Radoszyc. Analizie poddano 57 zebranych obserwacji, w których widziano 1004 ptaki. Rzepołuży obserwowane były od października do początku marca. Skrajne daty: 22.10.2020 – 4 os., 22.10.2022 – 15 os. oraz 20.03.2021 – 4 os. –

wszystkie obserwacje w PNUW (ornitho.pl, PCz). Najczęściej i najliczniej obserwowany w okresie zimowym (grudzień–luty) – 46% obserwacji i 62% osobników – oraz jesienią (październik–listopad) – 40% obserwacji i 28% os. Najczęściej obserwowano grupki liczące 1–10 ptaków (49% stwierdzeń), stada liczące 11–20 os. stanowiły 16%, grupy 21–50 rzepoluchów – 30% i stada powyżej 50 ptaków – 5%. Największe stada widziano 28.02.2023 – 120 os. w PNUW (MWO – ornitho.pl) oraz 29.11.2024 – 63 os. przy zb. Radoszec (MB).

Krzyżodziób świerkowy *Loxia curvirostra*

W opisywanym okresie krzyżodzioby świerkowe obserwowano regularnie, jednak nie każdego roku jednakowo licznie. Łącznie odnotowano 133 obserwacje około 580 os. W wielu miejscach grupki ptaków przebywały przez dłuższy czas. Najwięcej obserwacji zanotowano w roku 2023 i 2024 – odpowiednio 33% i 26%. Obserwowany we wszystkich miesiącach, najczęściej w okresie wiosennym (marzec–maj) – 35% stwierdzeń, najliczniej natomiast w okresie zimowym (grudzień–luty) – 38% wszystkich ptaków. Przeważały stwierdzenia grupki liczących 1–5 ptaków (75% obserwacji), stadka 6–10 os. stanowiły 14% obserwacji, a stadka liczące ponad 10 krzyżodziobów – 11%. Największe odnotowane stada liczyły 30–40 os. – 28–29.12.2023 k. Witnicy (RP) oraz 26 os. – 7.01.2024 w Zielonej Górze (PCz).

Śnieguła *Plectrophenax nivalis*

W omawianym okresie odnotowano 19 stwierdzeń, łącznie 37 os. Osiem stwierdzeń z PNUW, tam też widywano ptaki przez długi czas, np. 3–4 os. między 14 a 28.11.2020 (MWO i inni – ornitho.pl) czy 5–7 ptaków między 27.01 a 6.02.2021 (PP i inni – ornitho.pl). Ptaki widywano od października do połowy marca. Skrajne daty obserwacji pojedynczych śnieguł: 6.10.2022 k. Nowogrodu Bobrzańskiego (PCz) i 11.03.2023 w PNUW (GS – ornitho.pl). Zazwyczaj widywano pojedyncze ptaki – 79% stwierdzeń. Najliczniejszą grupę liczącą 7 os. spotkano 6.02.2021 w PNUW (MBi – ornitho.pl).

Poświerka *Calcarius lapponicus*

Jedno stwierdzenie: 10.11.2021 – 1 os. w PNUW (JR i MNa – ornitho.pl).

Trznadelek *Emberiza pusilla*

Jednego ptaka widziano 14.10.2022 k. Nowego Polichna (gm. Santok) (Komisja Faunistyczna 2023).

W tabeli 1 porównano dane o częstotliwości notowań wybranych gatunków ptaków przedstawione w niniejszej pracy z wynikami obserwacji z lat wcześniejszych z podziałem na następujące okresy: 2005–2009, 2010–2014 i 2015–2019 (Czechowski i in. 2010, 2016, 2020).

Tab. 1. Porównanie liczby stwierdzeń wybranych rzadkich gatunków ptaków obserwowanych w woj. lubuskim w odniesieniu do trzech wcześniejszych 5-letnich okresów oraz średniej z tych okresów. * – oznacza, że nie uwzględniono w podsumowaniu obserwacji zebranych w Parku Narodowym „Ujście Warty” (szczegóły w rozdziale Materiał i metody).

Tab. 1. Comparison of the number of records of selected rare bird species observed in Lubusz Voivodeship in relation to three previous five-year periods and the mean for those periods. An asterisk (*) next to a species indicates that observations collected in the Ujście Warty/Warta Mouth National Park were not included in the summary (details in the Materials and Methods section).

Gatunek / Species	2005–2009	2010–2014	2015–2019	Średnia z 3 okresów / Mean from 3 periods	2020–2024
<i>Cygnus columbianus</i>	85	85	63	78	58
<i>Branta ruficollis</i>	8	9	8	8	11
<i>Branta leucopsis</i> *	63	76	42	60	65
<i>Anser brachyrhynchus</i>	50	67	36	51	24
<i>Tadorna tadorna</i> *	11	13	8	11	5
<i>Melanitta nigra</i>	6	8	8	7	6
<i>Melanitta fusca</i>	10	34	17	20	24
<i>Mergus serrator</i>	10	9	31	16	30
<i>Netta rufina</i>	4	30	13	16	11
<i>Aythya nyroca</i>	4	13	6	8	7
<i>Aythya marila</i>	59	42	56	52	27
<i>Pluvialis squatarola</i> *	5	13	3	7	9
<i>Charadrius hiaticula</i> *	12	13	15	13	13
<i>Numenius phaeopus</i> *	9	5	3	6	5
<i>Calidris temminckii</i> *	5	11	6	7	3
<i>Calidris alpina</i> *	38	52	36	42	30
<i>Hydroprogne caspia</i> *	7	7	1	5	9
<i>Chlidonias hybrida</i> *	18	21	14	18	20
<i>Chlidonias leucopterus</i> *	32	38	8	26	17
<i>Hydrocoloeus minutus</i> *	21	29	44	31	35
<i>Larus fuscus</i>	16	17	7	13	8
<i>Gavia stellata</i>	5	9	5	6	11
<i>Gavia arctica</i>	11	16	12	13	9
<i>Egretta garzetta</i>	1	11	7	6	6
<i>Clanga pomarina</i>	24	19	42	28	42
<i>Aquila chrysaetos</i>	7	0	1	3	3
<i>Circus macrourus</i>	2	1	15	6	8
<i>Circus pygargus</i>	82	66	44	64	72

<i>Falco vespertinus</i>	4	36	21	20	36
<i>Falco columbarius</i>	110	103	43	85	71
<i>Falco peregrinus*</i>	65	64	52	60	134
<i>Turdus torquatus</i>	1	2	2	2	4
<i>Anthus cervinus</i>	8	10	13	10	11
<i>Anthus spinoletta</i>	71	15	56	47	56
<i>Linaria flavirostris</i>	71	58	65	65	57
<i>Loxia curvirostra</i>	46	36	200	94	133
<i>Plectrophenax nivalis</i>	17	12	7	12	19

Podsumowanie i dyskusja

Zebrano i scharakteryzowano obserwacje 1032 rzadkich w skali regionu lub kraju taksonów (101 gatunków i 2 podgatunki) stwierdzonych w latach 2020–2024 w granicach województwa lubuskiego (zachodnia Polska). W okresie tym odnotowano pięć nowych gatunków: orlica, mewa delawarska, kaniuk, zaroślówka, trznadelek oraz jeden podgatunek: srokosz „stepowy”. Ponadto stwierdzono kilkanaście gatunków, które w omawianym regionie dotychczas obserwowane były sporadycznie (do 5 stwierdzeń): edredon, czajka towarzyska (drugie stwierdzenie w regionie), płatkonóg płaskodzioby, wydrzyk ostrosterony, wydrzyk długosterny, ibis kasztanowaty (2 stwierdzenia), czapla złotawa, czapla purpurowa, gadożer, orzeł cesarski (2–3 stwierdzenia), dzięcioł białoszyi oraz muchołówka białoszyja.

W omawianym okresie nie odnotowano na terenie woj. lubuskiego widywanych we wcześniejszych latach gatunków takich jak płatkonóg sztyldzioby i kamusznik. Nie wykazano także górniczka, a ostatnie jego stwierdzenie miało miejsce w roku 2010 (Czechowski i in. 2004, 2010, 2016). Podobnie jak w latach 2015–2019, rzadziej – w stosunku do wcześniejszych lat – spotykano mewę żółtonogą i mewę siodłątą. Mewa siodłąta regularnie widywana była jedynie w dwóch miastach: nad Wartą w Gorzowie Wlkp. i nad Odrą w Słubicach. Podobna sytuacja dotyczy rybitwy białoczelnej, rybitwy białowąsej i rybitwy białoskrzydłej. Mniej

licznie notowano także gęś krótkodziobą, ogorzałkę i nura czarnoszyjnego. Bardzo rzadko stwierdzanym gatunkiem był także rycyk i kulik wielki, które regularnie widywano jedynie w PNUW, gdzie ptaki te jeszcze nielicznie podejmują próby lęgów.

Podobnie jak w poprzednich latach nadal rzadko obserwowaną grupą ptaków były siewkowe (np. biegusy, siewnica, sieweczka obroźna). W omawianym okresie, podobnie jak w poprzednich 5 latach, nawet w PNUW widywane były mniej regularnie, co wynikało z warunków hydrologicznych – powtarzające się niskie stany wody w ostatnich latach.

Rzadziej stwierdzanym gatunkiem w latach 2020–2024 w stosunku do wcześniejszego okresu, pomimo regularnych akcji chwytania sów w okresie migracji, była także uszatka błotna. Prawdopodobnie może to wynikać z braku pokarmu w latach 2020–2022, co potwierdzają także wyniki zebrane podczas monitoringu sów krajobrazu rolniczego (dane Stowarzyszenia Ochrony Sów) oraz monitoringu stanowisk lęgowych sów w dolinie Warty (S. Rubacha – dane niepubl.).

W opisywanych latach kilka gatunków ptaków obserwowano liczniej niż we wcześniejszych pięcioletnich okresach. Wyraźnie wzrasta liczba obserwacji inwazyjnej gęsiówki egipskiej, notowano także nowe przypadki lęgów, w tym corocznie we Wschowie. Podobna sytuacja ma miejsce w całej Polsce (Wylegała i in. 2022, Sikora i in. 2023, Ławicki i in. 2024). Liczniej widywano także bernikłę rdzawoszyją i szczydłaka – w obu przypadkach podobne tendencje widoczne

są w całym kraju (Wylegała i in. 2022, Sikora i in. 2023, Ławicki i in. 2024). Na uwagę zasługują także obserwowane w PNUW koncentracje bernikli białolicy liczące podczas wędrówki wiosennej nawet 3000 os. Stada te należą do jednych z największych w Polsce. Wraz ze stałym wzrostem krajowej populacji lęgowej sokoła wędrownego wyraźnie rośnie częstotliwość obserwacji tego gatunku w woj. lubuskim (Chodkiewicz i in. 2022, Beuch i in. 2023, Wylegała i in. 2024). Ostatnie pięć lat to także wyraźny wzrost przypadków gniazdowania żoły, a w kilku lokalizacjach od roku 2022 lęgi notowane są każdego roku. Poza stanowiskami lęgowymi częściej spotykano także ptaki przelotne oraz większe koncentracje gatunku późnym latem, związane z dyspersją ptaków lęgowych w okolicy. Wzrost populacji żoły notowany jest w całym kraju (Beuch i in. 2024). W opisywanym okresie stwierdzono także pierwszy w woj. lubuskim przypadek lęgu pliszki cytrynowej (Lewandowski 2022). Poza miejscem gniazdowania gatunek ten obserwowany jest nadal bardzo rzadko.

Miejscami najliczniejszych stwierdzeń gatunków rzadkich były tradycyjnie rejon Parku Narodowego „Ujście Warty”, zbiorniki Dychów i Raduszec, dolina Odry i dolina Noteci oraz duże lubuskie jeziora (Niesulickie, Sławskie, Osiek). Miejsca te są regularnie odwiedzane przez obserwatorów ptaków oraz są atrakcyjnym terenem dla ptaków wędrownych i/lub zimujących.

Poza danymi autorów: Michał Barcz (MB), Paweł Czechowski (PCz), Sławomir Rubacha (SR), Andrzej Wąsicki (AW) wykorzystano także dane przesłane bezpośrednio przez obserwatorów oraz dane zgromadzone w bazach regionalnych (Kartoteka Awifauny Śląska) i ogólnopolskich (ornitho.pl) oraz publikowane na portalu clanga.com. W tym miejscu kierujemy szczególne podziękowania do administratorów wyżej wymienionych internetowych baz danych i portali za udostępnienie zgromadzonych danych o rzadkich gatunkach ptaków obserwowanych na terenie woj. lubuskiego. Dziękujemy także wszystkim obserwatorom, którzy przesłali dane oraz

tym, których zgromadzone w wymienionych wyżej bazach obserwacje wykorzystano w niniejszej pracy. Autorzy obserwacji: JA – Jan Allnoch, AA – Artur Andrzejewski, CzB – Czarek Baier, MBe – Marek Betlejewicz, MBi – Marek Biegański, TB – Tomasz Biwo, JB – Janusz Błaż, MBr – Monika Broniszewska, KB – Katarzyna Bywalec, MCh – Marcin Charymski, MChw – Marek Chwistek, ŁCz – Łukasz Czajka, AD – Agnieszka Domańska, MD – Maciej Drozd, ADC – Alicja Dubicka-Czechowska, PE – Piotr Effenberg, MF – Maciej Frączek, EG – Edyta Gajda, KG – Krzysztof Gajda, PG – Piotr Gałęziowski, MG – Maciej Gierszewski, EJ – Emil Jantke, TJ – Teresa Jędrzejczak, ZK – Zbigniew Kajzer, KK – Kamil Karaśkiewicz, EKa – Elia Kaszubowski, EK – Edyta Kieliszek, TKn – Tomasz Kniola, MK – Mariusz Koitka, TK – Tomasz Kołodziejek, TKr – Tomasz Krzyśków, AK – Adam Kostrzembki, AKo – Andrzej Kośmicki, WK – Wiktor Kroker, SK – Sławomir Kuczmarowski, RK – Rafał Kudłacik, DK – Dariusz Kujawa, KL – Katarzyna Laszkiewicz, ML – Marek Latkowski, JL – Julian Lewandowski, PL – Piotr Lewandowski, AL – Adam Loręcki, MŁ – Marcin Łąguna, HŁ – Halina Łukomska, MNa – Magdalena Naber, PM – Paweł Maciszewski, AM – Agnieszka Małgorzata, KM – Katarzyna Matusik, TM – Tymoteusz Mazurkiewicz, RM – Robert Mendakiewicz, MM – Mateusz Mleczak, SN – Sergiusz Niziński, LN – Leszek Noga, MN – Mirosław Nowicki, JN – Janusz Nowosielski, AO – Artur Oruba, RO – Ryszard Orzechowski, MPa – Maksymilian Paczkowski, RP – Robert Piekarski, PP – Patrycja Podlas, MP – Michał Polakowski, FP – Fabian Przepióra, MPr – Maciej Przybysz, MPt – Marcin Ptak, KP – Krystian Pytel, JR – Jan Rapczyński, JS – Joanna Sajnaj, MSa – Mateusz Sawicki, GS – Grzegorz Sępołowicz, MSi – Marcin Sidelnik, WS – Wojciech Siuda, MS – Maciej Sobieraj, MSo – Marcin Sołowiej, DS – Daniela Stecyk, RSz – Robert Szczebiot, ŁSz – Łukasz Szewczyk, JSz – Jarosław Szeliga, DT – Damian Tkaczuk, KT – Krzysztof Torgosz, MT – Magdalena Tracz, MU – Mariusz Urban, EW – Elżbieta Wasylków, ChW – Christopher Witte, MW – Marcin Wojtkowiak, MWO –

Michał Wołowik, MWy - Marek Wysocki, AZ
– Antoni Zażycki, PZ – Piotr Zduniak, AZi
– Amanda Zinkow, RZ – Robert Zdrojewski.

Składamy też podziękowania dla Mariusza Koitki i Pawła Maciszewicza za udostępnienie zdjęć obserwowanych ptaków.

LITERATURA

- BEDNORZ J., KUPCZYK M., KUŹNIAK S., WINIECKI A. 2000. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- BEUCH S., ŁAWICKI Ł., WYLEGAŁA P., SIKORA A., BETLEJA J., BZOMA S., CENIAN Z., CYMBAŁA R., CZECHOWSKI P., CZYŻ S., DĘBOWSKI P., DYLIK A., GÓRSKI A., GRYGORUK G., GUZIK W., HAYATLI F., JANKOWSKI K., KAJZER Z., KRUPIŃSKI D., ŁUKASIK D., MATYJASIAK Ł., NEUBAUER G., SIELICKI S., SMYK B., STASIAK K., WARDECKI Ł., WĘŻYK M., WIELOCH M., WOŹNIAK B., ZIELIŃSKA M., ZIELIŃSKI M., CHODKIEWICZ T. 2023. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2022 – gatunki lęgowe. *Ornis Polonica* 63: 313-351.
- BEUCH S., CHODKIEWICZ T., STACHYRA P., SZCZERBIK R., SIKORA A. 2024. Stan populacji lęgowej żoły *Merops apiaster* w Polsce w latach 2020–2024. *Ornis Polonica* 65: 275-294.
- CHODKIEWICZ T., BEUCH S., ŁAWICKI Ł., WYLEGAŁA P., BETLEJA J., BZOMA S., CENIAN Z., CYMBAŁA R., CZECHOWSKI P., CZYŻ S., DĘBOWSKI P., DYLIK A., GÓRSKI A., GRYGORUK G., GUZIK W., HAYATLI F., JANKOWSKI K., KAJZER Z., KRUPIŃSKI D., ŁUKASIK D., MATYJASIAK Ł., NEUBAUER G., SIELICKI S., SMYK B., STASIAK K., WARDECKI Ł., WĘŻYK M., WIELOCH M., WOŹNIAK B., ZIELIŃSKA M., ZIELIŃSKI M., SIKORA A. 2022. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2020 – gatunki lęgowe. *Ornis Polonica* 63: 347-379.
- CZECHOWSKI P. 2002. Rzadkie ptaki obserwowane w okolicach Gądkowa Wielkiego (Ziemia Lubuska). *Przegląd Przyrodniczy* 13, 1-2: 125-129.
- CZECHOWSKI P., SIDELNIK M. 2001. Obserwacja czajki towarzyskiej *Vanellus gregarius* na Ziemi Lubuskiej. *Przegląd Przyrodniczy* 12, 1-2: 157-158.
- CZECHOWSKI P., BOCHEŃSKI M., JĘDRO G., KAJZER Z., RUBACHA S., SIDELNIK M., WĄSICKI A. 2004. Rzadkie gatunki ptaków obserwowane w województwie lubuskim w latach 1990–2004. *Notatki Ornitologiczne* 45: 251-236.
- CZECHOWSKI P., BOCHEŃSKI M., JĘDRO G., RUBACHA S., WĄSICKI A. 2010. Rzadkie gatunki ptaków obserwowane w województwie lubuskim w latach 2005–2009. *Przegląd Przyrodniczy* 21, 3: 35-57.
- CZECHOWSKI P., WĄSICKI A., RUBACHA S., BOCHEŃSKI M., LESZCZYŃSKI M. 2016. Rzadkie gatunki ptaków obserwowane w województwie lubuskim w latach 2010–2014. *Przegląd Przyrodniczy* 27, 1: 72-97.
- CZECHOWSKI P., BOCHEŃSKI M., RUBACHA S., CIEBIERA O., JĘDRO G., JERZAK L. 2018. Lubuski Atlas Ornitologiczny. Ptaki lęgowe Ziemi Lubuskiej. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra.
- CZECHOWSKI P., WĄSICKI A., RUBACHA S., BARCZ M., BOCHEŃSKI M., LESZCZYŃSKI M. 2020. Rzadkie gatunki ptaków obserwowane w województwie lubuskim w latach 2015–2019. *Przegląd Przyrodniczy* 31, 3: 22-45.
- DYRCZ A., GRABIŃSKI W., STAWARCZYK T., WITKOWSKI J. 1991. Ptaki Śląska. Uniwersytet Wrocławski, Zakład Ekologii Ptaków, Wrocław.
- JERMACEK A. 2023. Ptaki lęgowe doliny Leniwej Obry i Jezior Wojnowskich (woj. lubuskie) w roku 2023. *Przegląd Przyrodniczy* 34, 4: 61-82.
- JERMACEK A., CZWAŁGA T., JERMACEK D., KRZYSKÓW T., RUDAWSKI W., STAŃKO R. 1995. Ptaki Ziemi Lubuskiej. Monografia faunistyczna. Wyd. Lubuskiego Klubu Przyrodników, Świebodzin.
- Komisja Faunistyczna 2021. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2020. *Ornis Polonica* 62: 113-148.
- Komisja Faunistyczna 2022. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2021. *Ornis Polonica* 63: 130-159.
- Komisja Faunistyczna 2023. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2022. *Ornis Polonica* 64: 129-154.

- Komisja Faunistyczna 2024. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2023. *Ornis Polonica* 65: 127-152.
- Komisja Faunistyczna 2025. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2024. *Ornis Polonica* 65: 112-147.
- LEWANDOWSKI J. 2022. Pliszka cytrynowa gatunkiem lęgowym w województwie lubuskim. *Przegląd Przyrodniczy* 33, 4: 103-105.
- LEWANDOWSKI J. 2025. Ptaki Gubina: obserwowane w latach 1983–2023. *Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Gubińskiej*, Gubin.
- ŁAWICKI Ł., WYLEGAŁA P., SIKORA A., CHODKIEWICZ T., CYMBAŁA R., CZECHOWSKI P., CZYŻ S., DĘBOWSKI P., DYLIK A., GUZIK W., JANKOWSKI K., KAJZER Z., KRAJEWSKI Ł., MATYJASIAK Ł., SZTWIERTNIA H., WĘŻYK M., BEUCH S. 2024. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2022 – gatunki nielegowe. *Ornis Polonica* 65: 211-252.
- RUBACHA S., CZAJKA Ł., WĄSICKI A. 2024. Współczesne obserwacje orla cesarskiego *Aquila heliaca* w woj. lubuskim. *Przegląd Przyrodniczy* 35, 4: 73-76.
- SIKORA A., CHODKIEWICZ T., BEUCH S., ŁAWICKI Ł., CYMBAŁA R., CZECHOWSKI P., CZYŻ S., DĘBOWSKI P., DYLIK A., GUZIK W., JANKOWSKI K., KAJZER Z., KRAJEWSKI Ł., MATYJASIAK Ł., SMYK B., WĘŻYK M., WYLEGAŁA P. 2023. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2021 – gatunki nielegowe. *Ornis Polonica* 64: 200-242.
- STAWARCZYK T., COFTA T., KAJZER Z., LONTKOWSKI J., SIKORA A. 2017. Rzadkie ptaki Polski. Studio B&W Wojciech Janecki, Sosnowiec.
- WYLEGAŁA P., BEUCH S., SIKORA A., ŁAWICKI Ł., CYMBAŁA R., CZECHOWSKI P., CZYŻ S., DĘBOWSKI P., DYLIK A., GRYGORUK G., GUZIK W., JANKOWSKI K., KAJZER Z., MATYJASIAK Ł., SMYK B., WĘŻYK M., CHODKIEWICZ T. 2022. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2020 – gatunki nielegowe. *Ornis Polonica* 63: 245-281.
- WYLEGAŁA P., SIKORA A., CHODKIEWICZ T., BEUCH S., BETLEJA J., BZOMA S., CENIAN Z., CYMBAŁA R., CZECHOWSKI P., CZYŻ S., DĘBOWSKI P., DYLIK A., GÓRSKI A., GUZIK W., HAYATLI F., JANKOWSKI K., KAJZER Z., KRAJEWSKI Ł., MATYJASIAK Ł., OBŁOZA P., SIELICKI S., SZTWIERTNIA H., STASIAK K., WARDECKI Ł., WĘŻYK M., WIELOCH M., WOŹNIAK B., ZIELIŃSKA M., ZIELIŃSKI P., ŁAWICKI Ł. 2024. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2022 – gatunki lęgowe. *Ornis Polonica* 65: 337-369.

Summary

Observations of 103 taxa rare on a regional or national scale (101 species and 2 subspecies) recorded within the boundaries of Lubusz Voivodeship (western Poland) in 2020–2024 were compiled and discussed. As many as six species/subspecies were recorded for the first time in Lubusz Voivodeship: the Great Black-backed Gull *Ichthyaetus ichthyaeus*, Ring-billed Gull *Larus delawarensis*, Black-winged Kite *Elanus caeruleus*, the “steppe” subspecies of Great Grey Shrike *Lanius excubitor homeyeri*, Blyth’s Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum* and Little Bunting *Emberiza pusilla*. The first breeding records of Citrine Wagtail *Motacilla citreola* were also noted. In addition, more than a dozen species that had previously been observed only sporadically in the region (up to five records) were recorded: Common Eider *Somateria mollissima*, Sociable Lapwing *Vanellus gregarius*, Red-necked Phalarope *Phalaropus fulicarius*, Arctic Skua *Stercorarius parasiticus*, Long-tailed Skua *S. longicaudus*, Glossy Ibis *Plegadis falcinellus*, Eurasian Spoonbill *Platalea leucorodia*, Squacco Heron *Ardeola ralloides*, Cattle Egret *Bubulcus ibis*, Purple Heron *Ardea purpurea*, Short-toed Eagle *Circaetus gallicus*, Eastern Imperial Eagle *Aquila heliaca*, Syrian Woodpecker *Dendrocopos syriacus* and Collared Flycatcher *Ficedula albicollis*. Another five-year period of data collection on rare birds confirmed the regular occurrence in the region of several species, including Barnacle Goose *Branta leucopsis*, Red-breasted Goose *Branta ruficollis*, Red-breasted Merganser *Mergus serrator*, Little Gull *Hydrocoloeus minutus* and Red-footed Falcon *Falco vespertinus*. In comparison with earlier years, Yellow-legged Gull and Lesser Black-backed Gull were recorded less frequently. A similar pattern was observed for Little Tern *Sternula albifrons*, Whiskered Tern *Chlidonias hybrida* and White-winged Tern *Ch. leucopterus*. Lower numbers were also recorded for Pink-footed Goose *Anser brachyrhynchus*, Ferruginous Duck *Aythya marila* and Black-throated Diver *Gavia arctica*. In contrast,

species recorded in higher numbers included Egyptian Goose *Alopochen aegyptiaca*, Red-breasted Goose *Branta ruficollis*, Peregrine Falcon *Falco peregrinus* and Black-winged Stilt *Himantopus himantopus*.

Adresy autorów / Authors' addresses:

Paweł Czechowski
Instytut Sportu, Turystyki i Żywnienia
Uniwersytet Zielonogórski
ul. prof. Z. Szafrana 6
65-246 Zielona Góra
e-mail: p.czechowski@wnb.uz.zgora.pl

Michał Barcz
Zachodniopomorskie Towarzystwo Przyrodnicze
ul. Wąska 13, 71-415 Szczecin
e-mail: michalbarcz1983@o2.pl

Andrzej Wąsicki
e-mail: andrewas@poczta.fm

Sławomir Rubacha
Stowarzyszenie Ochrony Sów
ul. Sobkowiaka 30b/4
65-119 Zielona Góra
e-mail: srubacha1@gmail.com